

ÜN VAN / TERİM KARMAŞASI...

Çeşitli firmalara butik danışmanlık hizmeti vermemin yanında belli dönemlerde, proje tabanlı bana değişik gelen "dış ticaret" alanı içerisinde olan işleri halen daha tecrübe kazanmak ve kendimi devamlı olarak geliştirmek amacıyla bir yerlere girip çalışırım. (*Eh! Dönemsel olarak maddiyatla da alakalı ama onu şimdilik kenarda bırakalım*).

Bu süreç içerisinde insan kaynakları sitelerinin yaptıkları karşısında ve tabii iş ilanlarını da veren firmaların; aradıkları pozisyon ile içeriğinde belli bir karmaşada olduklarını üzülererek görüyorum.

Her ne kadar Dış Ticaret, sektör olarak bakıldığı zaman, "**sektörler üzeri**" bir alan olmasının yanında Türkiye'mizdeki gelişmesi 85'li yıllardan sonra fiili olarak başlamıştır (Rahmetli Özalın atılım politikaları çerçevesinde). Ne yazık ki gelişirken her aklına geleni ihracat yapmaya teşvik etmiş ve bunun karşılığında belli kuralları ve çerçevesi olmadan bu sektörün gelişmesini sağlamıştır. Bu gelişme sağlanırken pozisyonun sorumluluğunda olan insanların gerçekte neyi ne kadar iyi yaptığını ve/veya bir "**Dış Ticaret Uzmanı**" olarak kendisini görmesinin yanında, sektör olarak da aynı unvanla tanınması da gerekir.

Peki, bir uzman ne kadar uzmandır? Kaç yıllık bir tecrübe sizi uzman yapar? (Gerçekten Dış Ticaret konusunda ne kadar uzmansınız...???). Diğer bir deyişle sizler kendinizi en başta uzman olarak değerlendirmeniz için, neler bilmeniz gerekiyor? İhracat mevzuatı, gümrük mevzuatı, ithalat mevzuatı vs. Bunları bilmekle ve/veya uygulamasını bilmek sizi ne kadar bir uzman yapar. Diğer bir anlamla "**Dış Ticaret Uzmanı**" kime denir. Hadi bunu biraz irdeleyelim, daha sonra bu insan kaynakları sitelerinin "**ÜN VAN/TERİM**" karmaşası üzerine gideriz.

Olayın en başında bir sorunumuz zaten var, terim olarak! Devletimiz bu tanımları yaparken bile bu işin mesleki olarak karşılığında sizi uzman olarak görmez. Bunu uzman yerine "sorumlu" veya "yetkili" mantığı içerisinde tutmuştur. Şimdi bu yazıyı okuyan arkadaşların içerisinde gelen sesleri duyar gibiyim. Bu ne saçmalaktır. Bu kadar zaman oku ardından çalış ve akabinde kendini "**uzman**" olarak gör ama resmi olarak "**sorumlu**" veya "**yetkili**" olduğunu kabul et! İnanın, bana da bu abes gelmektedir. Ancak Avrupa birliği uyum müktesep müktesebatına göre çıkartılan tanım budur. Hadi bir de ayrıntılı haline bakalım.

TİM (Türkiye ihracatçıları Meclisi) - Aynı mesleki tanım sorununu benim gibi farkına varmışlar ki bununla ilgili iki taslak hazırlamışlar. Bunlardan bir tanesi Seviye 4 olarak koydukları "**Dış Ticaret Yetkili**" ve Seviye 5 olarak koydukları "**Dış Ticaret Sorumlusu**".

DIŞ TİCARET SORUMLUSU (TİM sayfasından olduğu gibi alınma)

Meslek Tanımı

Dış Ticaret Sorumlusu (Seviye 5), ihracat (dış satım) ve ithalat (dıştan alım) firmalarında, firmanın tüm ihracat ve ithalat işlemleri için yapılan çalışmalarını kontrol etme, imzalama/onaylama ve işlemlerin yürütülmesini sağlama bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir

DIŞ TİCARET YETKİLİSİ (TİM sayfasından olduğu gibi alınma)

Meslek Tanımı

İhracat (dış satım) ve ithalat (dıştan alım) firmalarında, tüm ihracat ve ithalat süreçlerinde hazırlık işlemlerini yapan, gerekli evrakları hazırlayarak işlemlerin

Tamamlanmasını sağlama bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir. Dış satım (ihracat) ve dıştan alım (ithalat) yapan firmalarda ve gümrüklerde, gelen ve giden mallarla ilgili yazışmaları ve işlemleri de yapar.

Yukarıdaki iki tanıma daha fazla bir yorum getirmek istemiyorum, çünkü çok ama çok eksiklik var tanımların içerisinde. Bunları hatta ISO çerçevesi içerisinde koymuşlar.

Daha ayrıntılı olarak görmek istiyorsanız aşağıda linki paylaştım, bakıp paylaşabilirsiniz.
<http://www.tim.org.tr/tr/aktuel-duyurular-meslek-standarti-hazirlama-isbirligi-protokolu.html>

Bu arada yurt dışında "Foreign Trade Specialist" olarak nitelendirilen kişiler likide ticareti veya Uluslararası fon alıp satışı yapan kişilere daha çok denmektedir.

Şimdi gelelim insan kaynakları sitelerinde olan terim karmaşasına....

Firmalar gerçekte ne aradıklarını çoğu zaman bilmiyorlar. Uzman olarak nitelendirilen kişinin karşılığında; ya çok işi yapacak tek bir çalışan istiyorlar ya da, ellerinde bir takım var, uzun zamandır çalışan ve bunları yönetecek bir kişi arıyorlar. Tabi bunların üzerinde ise 2 ile 3 yıllık tecrübeye sahip kişilerden, firmalar belli bir standart çerçevesinde kalmak istedikleri veya daha fazla para vermek istemediklerinden dolayı bunu o seviyelerde tutup işi günlük olarak bitirmeye çalışıyorlar. Bu tabi ayrı bir tartışma konusu ve bunu başka bir yazıda tartışırız.

İş arama sitelerinde aranan unvan ve altındaki tanımlamalara bakalım;

Export Executive - Türkçeye karşılığı ihracat yetkilisi - ancak kullanım bakımı olarak uluslararası alanda "senior position" olarak bahse konudur ve buda bizim anlamımızda "ihracat müdürü" olarak karşılığını bulmaktadır. Firmanın istediği özelliklere bakarmısınız;

Required Qualifications: Bachelor's Degree, 1 - 3 years of export sales experience, preferably in the small electrical domestic appliances industry, Good knowledge of export operations, Excellent command of English, preferably proficiency in a second foreign language, High interpersonal, communication and presentation skills, Proven ability to meet tight deadlines and ambitious targets, Team player and self-motivated, Presentable, Proactive, and able to demonstrate excellent customer service skills, Ability to work in flexible working hours, Willing to travel abroad, A valid driving license

Export Specialist - Türkçe karışığı ihracat uzmanı - ancak kullanım olarak uluslararası alanda "junior position" olarak bahse konudur ve buda bizim anlamımızda "ihracat uzmanı" olarak karşılığını bulmaktadır. Yani firmanın yazdığı karşılık doğrudur, ancak aradığı özellikler uzmandan çok uzman yardımcısı rolündedir.

Required Qualifications - University Degree, Min. 2 years of hands-on B2B sales experience in export markets, Strong written and verbal communication skills both in English and Turkish. Second foreign language is considered as an advantage. Customer oriented mindset with good negotiation and persuasion skills. Self-motivated to follow-up customer projects and develop new business. Ability to work effectively in a team environment. Good command of MS Office. Flexibility for frequent travelling abroad. Driving license required. No military obligation for male candidates.

Sanırım ne demek istediğim anlaşılmıştır. Bu unvan karmaşası özellikle müdür, direktör, yönetici ve yönetmen konularında daha da bir karışık hal almaktadır. Bunları burada teker teker üzerinden geçmem oldukça uzun bir zaman alacaktır ve gereksizdir.

Önemli olan TİM in buna bir mesleki tanım getirmek istemesinin doğru olduğu, ancak kullanım amacı bakımından ise ayrı bir tartışma konusu olduğudur.

Sevgilerimle ve Saygılarımla,

İzzet DURU